

Bilar från A till Ö

Varför heter bilarna som de gör? Umeås största bil- och språknörd, Fredrik Andersson, söker svar på denna och andra frågor i en faktafylld artikelserie om gamla och nya bilar.

Coronet – körde i kronkursen?

Trots bristande kronkunskap kunde Dodge slå mynt av sin modellbeteckning i många år. Men någon ensamrätt på namnet hade man nog inte. Det fanns nämligen också en engelsk plast-trehjulig som hette Coronet.

I förra veckans Bilar från A till Ö konstaterades att biltillverkaren Toyota under 1950-, -60-, -70- och -80-talen uppvisade stor uppfinningsrikedom när det gällde att komma på modellnamn som på olika sätt betydde "krona" och som dessutom började på bokstaven C. Trots detta använde man aldrig Coronet.

Detta engelska ord kommer via medel-franskans *couronnette* och fornfranskans *coronete* från latinets *corona*, som betyder "krona". Eftersom coronet är en diminutivform skulle man kunna tro att ordet betecknar en krona med något mindre omkrets, men riktigt så enkelt är det inte.

I Storbritannien, där man tycks tillmäta titlar och regalieformalia stor betydelse, handlar valet av kröntyp inte om huvudomfång utan om titel. Den som bara är baron får på inga villkor bära en lika fin krona som en vicomte. Den senare får i sin tur inte använda grevens krona, greven får inte bära markisens och markisen får inte ha hertigens. Men det allra mest förbjudna vore nog om någon av dessa adelsmän skulle få för sig att prova kungliga kronor. Risken för detta torde dock inte vara så stor eftersom man på kronkursen rimligen får lära sig att det enda tillfälle då alla dessa adelsmän har användning för sina respektive kronor är när de närvarar vid kroningen av en kung eller drottning – och då använder ju kungligheter själva sina kronor. De engelska orden *crowns* och *coronets* betyder båda "kronor", men de förstnämnda är alltså lite finare och är förbehållna monarker, medan *coronets* används av adliga.

Både båtar och bilar

Även om det alltså finns detaljerade diktat vad gäller vem som får bära en coronet verkar vilka varumärken som får bära namnet Coronet inte vara lika rigoröst reglerat. Således har nämnda namn burits av bland annat båtar och bilar. Det danska företaget Botved Boats, som senare bytte namn till Coronet Boats, byggde båtar som kallades Coronet (företagets logotyp bestod av en krona). Nåväl, båtar i all ära, men för bilintresserade är det nog Dodge-bilar som är de mest kända Coroneterna. Dodge använde namnet Coronet för första gången 1949 (vilket faktiskt var något år innan dansken Ole Botved började bygga båtar i själländska Hellerup).

I Storbritannien fanns (och finns) som sagt vissa krav kring kronbärandet. Amerikanska

Dodge verkar däremot ha haft ett betydligt friare förhållningssätt till feodala facktermer och folksorteringsföreskrifter. I reklam för 1949 års Coronet skriver Dodge: "Här är Dodges 'kungliga familj' ... de riktiga aristokraterna i sitt kungarrike." Biltillverkaren blandar alltså friskt och låter vanlig *coronet*-bärande adel kalla sig kunglig (eller insinuerar att kungligheter skulle nöja sig med en simpel adelskrona). Man kan blott ana bestörtningen i Buckingham Palace om kung George skulle ha fått syn på en sådan annons. För Dodge verkar det dock inte ha varit så viktigt att skilja mellan olika sorters kronbärare. Tanken med namnet var nog helt enkelt att ge associationer till extravagans och överdåd. Annonstexten fortsätter: "Alla dessa sex modeller, som stolta visar upp det nya CORONET-emblemet, har 123½ tums [3,14 meter] axelavstånd och erbjuder dig lyx bortom allt som Dodge någonsin formgivit och byggt!"

Kanske tyckte tillverkaren till och med att Coronet lät lite franskare och finare än Crown. Inget tyder nämligen på att modellnamnet Coronet skulle ha varit andrahandsalternativet för Dodge. Visserligen hade några amerikanska bilmärken burit namnet Crown, men det var flera årtionden tidigare, så de kan knappast ha haft något att invända. Och 1949 hade Ford ännu inte börjat använda namnet.

Tvåcylindrig trehjulig

Den okunskap om kronkonventionen som Dodge ådagalade i sin annons från 1949 hade knappast varit möjlig för de andra bilar som burit namnet Coronet. De hade nämligen sin hemvist i Förenade kungadömet. Den första av dem var ett bilmärke som tillverkades i några få exemplar av Coronet Motor Company i Coventry från 1903 till 1906. Och den andra brittiska Coroneten var en trehjulig cabriolet med plats för tre personer. Den tillverkades av Coronet Cars under åren 1957-1960.

Bilen hade kaross av glasfiberarmerad plast och den mittmonterade motorn var en tvåcylindrig tvåtakare på 330 kubik. Trehjuligen tillverkades troligen i någonstans mellan 250 och 500 exemplar.

FREDRIK ANDERSSON
Bil- och språkfantast

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat vid Advokatbyrån Nywa. I Bil & Bostad förklarar hon varannan vecka juridiska ord och begrepp samt svarar på läsarnas frågor om juridik, främst om avtalsrätt och bostadsköp.

Om juridiska begrepp på bokstaven C

Vad är Cassis de Dijon principen?

Cassis de Dijon-principen innebär att en vara som lagligen tillverkas och säljs inom ett medlemsland inom EU automatiskt är tillåten även i övriga EU-länder. Det kan i vissa specifika fall göras undantag från denna princip, exempelvis om det andra landet vill skydda miljön, människor, djur eller andra skyddsvärda intressen. Landet som inte vill importera andra länders lagligen saluförda produkter måste dock kunna bevisa att det inte är ett förtäckt handelshinder.

Cassis de Dijon-principen kommer från ett rättsfall i EU-domstolen som handlar om en fransk likör som produceras i Dijon i Frankrike. Den som väckte talan mot Tyskland ville importera likören Cassis de Dijon från Frankrike, men den tyska staten sade nej. EU-domstolen fastslog dock att detta inte är tillåtet enligt principen om ömsesidigt erkännande och att om en vara lagligen saluförs i ett land inom EU, ska varan kunna importeras till och säljas i annat EU-land. Cassis de Dijon principen tillskapades, det vill säga principen om ömsesidigt erkännande av en vara som tillverkas och säljs i ett EU-land även ska kunna säljas i övriga EU-länder.

Vad är CE-märke?

CE är en förkortning för *Conformité Européenne* som betyder "i överensstämmelse med EG-direktiven". CE-märket infördes som ett sätt för tillverkare av varor att bevisa att deras produkter överensstämmer med EG-direktiven, det vill säga reglerna som alla EU:s medlemsstater är bundna av.

Om en produkt är CE-märkt innebär det att tillverkaren eller importören försäkras köparen om att varan uppfyller kraven för EU:s miljö-, hälso- och säkerhetskrav. Till exempel är elartiklar, leksaker och fritidsbåtar ofta CE-märkta. Vissa produkter som är särskilt riskfyllda måste prövas av särskilt prövningsorgan som är oberoende och godkända av EU:s medlemsstater att utföra kontroll och certifiering.

Vad är casus?

Casus är en juridisk term för *skadefall*, våda eller olyckshändelse. Casus är alltså en olyckshändelse som inträffar utan att någon person har haft uppsåt (avsikt) att orsaka skada eller någon varit vårdslös eller oaktsam. Om du vill läsa mer om vad som menas med *uppsåt*, som också kallas *dolus*, eller *oaktsamhet*, som också kallas *culpa*, kan du se tidigare krönika 2019-01-30 samt 2019-02-01, som du finner på www.bilobostad.se eller www.nywa.nu.

Vad är casusskada?

Casusskada är en skada som beror på casus, det vill säga ett skadefall som inte beror på varken köparens eller säljarens oaktsamhet. Vid exempelvis försäljning av en fastighet är säljaren, om inte annat avtalats, ansvarig för skada som uppkommer mellan avtalsdagen, då köpekontraktet undertecknas, och tillträdesdagen, då nycklar med mera överlämnas till köparen.

Det kan vara en storm eller ett blixtnedslag som förorsakar skada på fastigheten, det vill säga en yttre olyckshändelse. Exempel på en casusskada är en skogsfastighet, som efter en storm förlorat större delen av skogen. Fram till tillträdesdagen är det enligt 4 kap. 11 § jordabalken säljaren som är

ansvarig för casusskada. Om köparen inte tillträder fastigheten på tillträdesdagen har köparen ansvaret för casusskador. Säljarens ansvar för casusskador på fastigheten upphör alltså vid den avtalade tillträdesdagen.

Vad är casus belli?

Casus belli kallas en omständighet som folkrättsligt sett har ansetts göra en krigshandling av en stat mot en annan stat försvarbar. Endast två omständigheter utgör enligt art. 51 i FN-stadgan casus belli. Den ena anledningen är ett beslut från FN:s säkerhetsråd om militära åtgärder. Det andra skälet är när en stat utfört ett väpnat angrepp mot en annan stat och den andra staten väljer att gå ut i krig på grund av detta.

Vad är caveat emptor?

Caveat emptor är ett uttryck för köparens undersökningsplikt. Det innebär att köparen inte kan åberopa ett fel som denne borde ha upptäckt innan avtalets ingång. Om du ska köpa något måste du därför noga undersöka till exempel bilen eller bostadsrätten.

Vad är caveat venditor?

Caveat venditor är säljarens upplysningsplikt om skicket på en vara, till exempel en bil. Tanken med principen om *Caveat venditor* är att säljaren ska upplysa om väsentliga brister i produkten som säljaren vet är felaktig och bristen avser förhållande som köparen med fog kunnat räkna med att bli upplyst om.

Vad är civilprocess?

I allmän domstol, det vill säga tingsrätt, hovrätt och högsta domstolen, delas de olika typerna av mål in i *tvistemål*, som även kallas för civilprocess och brottmål. En *civilprocess* är till exempel tvist om köparen betalat för bilen eller om vem som har bättre rätt till en bil, eller när två personer tvistar om hur ett avtal om köp av bil ska tolkas. Om någon begått ett brott såsom stöld och åtalas för detta, är det ett *brottmål*, som även kallas för straffprocess, då personen kan dömas till straff till exempel fängelse eller böter.

Vad är Code Civil?

När Napoleon hade kommit till makten i Frankrike 1799 ville han förena landet och upprättade en gemensam lagstiftning, *Code Civil*, för hela Frankrike. *Code Civil* innehöll regler om allas likhet inför lagen, äganderätt till fast egendom samt köp och försäljning av egendom. Code Civil omfattade även alla fransmäns rätt att välja religion och att alla fransmän skulle betala skatt. Code Civil offentliggjordes 1804 och kallas även för Code Napoléon.

Jag avslutar veckans krönika med ett inspirerande budskap från Napoleon.

"Until you spread your wings, you'll have no idea how far you can fly."

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat,
Advokatbyrån Nywa

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp, bilköp, juridik eller avtal, skicka din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nywa.nu.

Vänligen notera att alla upplysningar enbart är informativa och inte utgör legal rådgivning. Rättslig rådgivning kan endast lämnas av advokat eller jurist som erhållit handlingar och fullständig information om omständigheterna i det enskilda fallet.